

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,
ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Ю. Д. Бойчук

«15» березня 2021 року

Програма та критерії оцінювання
фахового вступного випробування
з «Політології»
для вступників на здобуття ступеня «магістр»
за спеціальністю **052 «Політологія»**
освітня програма «Політологія»

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ПОЛІТОЛОГІЇ
для здобуття освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 052 Політологія

Пояснювальна записка

Фахове вступне випробування з «Політології» для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 052 Політологія проводиться як комплексна перевірка знань та умінь вступників із нормативного курсу «Політичні інститути та процеси», що виступає базовим для освітнього ступеня «бакалавр» цієї спеціальності.

Під час відповідей на поставлені запитання вступник повинен засвідчити достатній обсяг теоретичних знань із цієї дисципліни, уміння самостійного застосування матеріалу до практичної діяльності, ступінь спроможності аналізувати та розв'язувати завдання в стандартних і нестандартних ситуаціях.

ТЕМИ ДО ФАХОВОГО ФСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Політична влада

Влада як явище суспільного життя. Концепції влади. Структура влади, її рівні та ресурси. Політична влада: природа панування й підкорення, визначення, основні концепції. Легітимність політичної влади. Типи легітимності влади за М. Вебером. Передумови легітимації влади сучасної України. Судова гілка влади в Україні: необхідність і шляхи реформування. Бюрократія як феномен влади й управління: сутність й основні характеристики. Основні концепції бюрократії. Особливості формування та функціонування бюрократичного апарату за умов української реальності

Тема 2. Соціальні групи і політика

Соціальна структура й політика. Соціальна стратифікація та її вплив на політику. Середній клас: сутність і роль у політиці. Проблеми формування середнього класу в незалежній Україні. Порівняльний аналіз середнього класу як політичної домінанти в Україні та країнах Заходу. Групи за інтересами: поняття, еволюція та роль у артикуляції інтересів громадян до політичної системи.

Тема 3. Етнічні групи й політика.

Сутність і особливості соціально-етнічних відносин. Взаємозв'язок етнічного, національного й соціального в суспільстві. Етнонаціональна структура суспільства: нація, національні й етнічні групи. Нація як суб'єкт політики. Українська національна ідея: ідея, зміст, еволюція, сучасний контекст. Національна ідея та націоналізм як чинники української державотворчої політики.

Тема 4. Політичні еліти і політичне лідерство

Феномен лідерства в політиці в індивідуально-психологічному, соціально-психологічному й соціально-політичному аспектах (Н. Макіавеллі, Т. Карлейль, Е. Емерсон, Ф. Ніцше). Культ особистості як крайня максимально завищена

оцінка ролі політичного лідера в історії. Політичний елітизм: сутність і генеза цього поняття (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс, М. Вебер). Політична еліта в структурі радянської влади. Партократична теорія еліти. Шляхи формування й особливості функціонування політичних еліт у сучасному українському державотворенні.

Тема 5. Політична система суспільства

Політична система: визначення, зміст, типологія. Місце і роль політичної системи в життєдіяльності суспільства. Характеристика структурних елементів політичної системи, її інституційна, інформаційно-комунікативна, нормативно-регулятивні складові. Плюралізм як принцип ефективного функціонування політичної системи (сутність, риси, умови реалізації). Провідні наукові підходи до осмислення сутності політичних систем сучасності. Провідні наукові підходи до осмислення сутності політичних систем сучасності.

Тема 6. Держава у політичній системі суспільства

Різноманітність концептуальних підходів до визначення держави. Ліберально-демократична й комунітаристська концепції держави: сутність, роль, історична доля. Історія українського державотворення (Київська Русь, Козацька республіка, УНР, ЗУНР, УРСР, сучасна держава). Правова держава: принципи, проблеми формування в Україні.

Місцеве самоврядування: визначення, завдання та принципи здійснення. Європейська хартія про місцеве самоврядування. Місцеве самоврядування в Україні: історична ретроспектива та сучасні проблеми міської політики. Проблеми регіоналізму в політико-правовому вимірі.

Тема 7. Громадянське суспільство

Громадянське суспільство: поняття, місце у формуванні та функціонуванні політичної системи. Актуальні проблеми становлення громадянського суспільства за умов сучасної української політичної практики. Права та свободи людини: зміст концепції природного права та проблема прав і свобод у контексті

глобалізації (космополітичне право). Права й свободи людини в незалежній Україні: основні здобутки й проблеми.

Тема 8 Політичні режими

Політичний режим: визначення, типологія. Проблема трансформації політичних режимів на зламі тисячоліть. Трансформації посткомуністичних суспільств у сучасні демократичні суспільства: зміст, проблеми. Взаємодія політики та економіки: загальний контекст й особливості за умов демократичного й авторитарного правління. Взаємодія політики та суспільної моралі: загальний контекст і специфіка за умов сучасного українського державотворення.

Тема 9. Політичні партії та партійні системи

Політичні партії як політичні інститути. Походження й ознаки політичних партій. Основні характеристики партій. Функції партій. Типологізація партійних систем. Проблеми позиціонування партій у політичному полі України.

Тема 10. Суспільно-політичні організації та рухи

Сутність суспільно-політичних організацій і рухів. Причини їхнього виникнення. Види і форми об'єднань: традиційні, релігійні, кооперативні, професійні, молодіжні, жіночі, пацифістські, альтернативного способу життя. Нові жіночі й молодіжні організації, демократичний форум і їхня політизація. Суспільно-політичні організації та рухи в Україні: соціальна база, політико-правовий стан, ідейна орієнтація, політична ефективність.

Тема 11 Політичний процес

Політичний процес як форма функціонування політичної системи: визначення, структура, параметри та види, основні концептуальні підходи. Структура й актори політичного процесу. Політичний інститут: визначення, види, функції. ЗМІ як політичний інститут: визначення, структура, функції.

Політичне поле: концепції, зміст, закони функціонування. Світові

політичні системи: порівняльна характеристика. Публічна політика: поняття, основний зміст політики «policy» та політики «politics». Публічна соціальна політика: основний зміст і суперечливий характер у сучасному українському державотворенні

Тема 12. Організація політичної діяльності

Політична участь: суть, визначення, основні форми. Вибори як головний засіб участі громадян у політиці. Моделі проведення виборів, виборча інженерія.

Політичне рішення: суть і специфіка. Проблема оптимізації політичного рішення.

Моделі прийняття політичного рішення: зміст, види, основні напрямки вдосконалення. Сучасні політичні технології: суть і особливості їхньої реалізації.

Політичний менеджмент: визначення, основні види, функції. Особливості організації та здійснення за умов української реальності.

Політичний маркетинг: визначення, основні ознаки, види, функції. Особливості організації та здійснення за умов української реальності.

Тема 13. Політичні конфлікти

Політичний конфлікт: визначення, природа, форми прояву, типологізація. Загальна характеристика концепцій конфлікту (теорія структурного функціоналізму, позитивно-функціонального конфлікту Л. Козера, конфліктної моделі суспільства Р. Дарендорфа й загальної теорії конфлікту К. Боулдінга). Форми розв'язання конфліктів. Функції конфліктів. Політичні конфлікти в сучасній Україні: причини виникнення та стратегії врегулювання.

Тема 14. Глобалізація як фактор сучасної політики

Природа та сутність глобалізації (основні концепції). Наслідки глобалізації в політичній сфері (проблеми суверенітету, національної держави та демократії). Україна в глобалізаційному контексті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аллан Т. Р. С. Конституційна справедливість. Ліберальна теорія верховенства права. — К. : Києво-Могилянська академія, 2008. — 385 с.
2. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Стром К., Далтон Р. Сравнительная политология сегодня: Мировой обзор: Учебное пособие. — М., 2002. — 537с.
3. Арон Р. Демократия и тоталитаризм. — М., 1993. — 303с.
4. Бабкіна О. Демократичні детермінанти трансформації українського суспільства // Персонал. — 2007. — № 2. — С. 18—25.
5. Бандурович О.Ю., Стегний А.Г., Чурилов Н.Н. Образ лидера: представления и предпочтения жителей Украины // Социс. — 2003. — №3. — С. 38-47
6. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. — К. : Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2008. — 109 с.
7. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика : [навч. посіб.] / Бебик В. М., Шергін С. О., Дегтерьова Л. О. — К. : Університет „Україна”, 2006. — 208 с.
8. Бенетон Ф. Введение в политическую науку. — М. : Издательство „Весь мир”, 2002. — 368 с.
9. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. — М. : Международные отношения, 2005. — 256 с.
10. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті. — К. : Видавничий дім „Києво–Могилянська академія”, 2006. — 101 с.
11. Бурлачук В. Історичні спроби моделювання української державності в ХХ столітті (“Класократична” версія Вячеслава Липинського) // Політична думка. — 1995. — № 1. — С. 103-108.
12. Валерстайн І. Демократія, капіталізм і трансформація // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 2002. — №2. — С. 72-85.
13. Василенко С. Д. Історико-політичні аспекти становлення української державності. — Одеса : „Друк”, 2008. — 208 с.
14. Вахудова А. М. Нерозділена Європа: демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму. — К. : Видавничий дім „Києво-Могилянська

- академія”, 2009. — 379 с.
15. Вебер М. Политика как призвание и как профессия // Избр. произведения. — М., 1990. — С. 644-707.
 16. Висоцький О. Ю. Технології легітимації політичної влади: теорія та практика : [моногр.]. — Дніпропетровськ : Пороги, 2010. — 318 с.
 17. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики. — Львів : Кальварія, 2004. — 264 с.
 18. Голосов Г.В. Пределы электоральной инженерии: “смешанные” избирательные системы в новых демократиях // Полис. — 1997. — № 3. — С. 102-113.
 19. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. — К., 1991. — 240 с.
 20. Гуггенбергер Б. Теория демократии // Полис. — 1991. — №4. — С. 136-149.
 21. Даль Р. Предпосылки возникновения и утверждения полиархий // Полис. — 2002. — №6. — С. 34-57.
 22. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. — К., 1993. — 48с.
 23. Дьякова Е.Г. Массовая политическая коммуникация в теории установления повестки дня: от эффекта к процессу // Полис. — 2003. — №3. — С 7-10.
 24. Євтух В. Національні меншини між державною етнополітикою та самовизначенням // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 1998. — № 1-2. С. 93-104.
 25. Закон України “Про вибори народних депутатів України” . — Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2012. — № 10-11.
 26. Закон України Про внесення змін до Закону України “Про вибори президента України” // Відомості Верховної Ради (ВВР). — 2014. — № 16.
 27. Зоткін А. Роль регіональних еліт та столичного істеблішменту у формуванні владної еліти України // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 2004. — № 3. — С. 95-108.
 28. Картунов О.В., Маруховський О.О. Інформаційне суспільство: аналіз політичних аспектів зарубіжних концепцій : моногр. — К. : Університет економіки та права «Крок», 2012. — 344 с.
 29. Кузь О.М., Поліщук І.О., Моторнюк Т.М. Виборчі технології в модерному електоральному процесі США та України: — Х. : ВД «ІНЖЕК», 2012. — 250 с.

30. Колодій А. На шляху до громадянського суспільства. – Львів, 2002. – 276 с.
31. Конституція України прийнятої на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України № 2222-IV від 08.12.2004, № 2952-VI від 01.02.2011, № 586-VII від 19.09.2013, визнано такими, що є чинними на території України Постановою Верховної Ради України № 750-VII від 22.02.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
32. Кочубей Л. Проблеми дослідження електорального простору // Політичний маркетинг. – 2005. – №2. - С. 108-117.
33. Кретов Б.И. Политологическая теория лидерства // Социально-гуманитарные знания. – 2000. – № 2. – С. 84-101.
34. Кретов Б.И. Типология лидерства // Социально-гуманитарные знания. – 2000. – № 3. С. 73-79.
35. Кривицька О. Конфліктний вимір етнонаціонального розвитку України // Політичний менеджмент. – 2005. – №№ 2– 3. – С. 24-37.
36. Купцов А. Выборы в Украине в контексте теории и практики политического маркетинга // Социология: теория, методы, маркетинг. – 2003. – №1. – С. 125-133.
37. Эллен М. Социальное обеспечение в Великобритании и во Франции // Свободная мысль. – 2005. – № 8.
38. Матусевич В. Політична культура: теоретико-методологічні проблеми дослідження // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1998. – №№ 4-5. С. 5-20.
39. Матц У. Идеологии как детерминанты политики в эпоху модерна // Полис. – 1992. – №№1-2. – С. 130-146.
40. Мачкув Е. Преобразование коммунистического тоталитаризма и посткоммунистическая системная трансформация: проблемы, концепции, периодизация // Полис. – 2000. – № 4. – С. 38-59.
41. Медведев Р. О Сталине и сталинизме // Знамя. – 1989. – № 1-4.
42. Меркель В., Круассан А. Формальные и неформальные институты в дефектных демократиях (I) // Полис. – 2002. – №1. – С. 6-17.
43. Мирский Г.И. «Политический ислам» и западное общество // Полис. –

2002. – №1. – С. 78-86
44. Михальченко М. Чи можлива інтегративна ідеологія в Україні? // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1998. – №6. – С. 195-199
 45. Михельс Р. Социология политических партий // Диалог. – 1990. – №№ 3, 5, 7, 9.
 46. Невичерпність демократії : Видатні діячі минулого і сучасності про вільне, демократичне суспільство і права людини. – К., 1994.
 47. Оболонский А.В. Постсоветское чиновничество: квазидюрократический правящий класс // ОНС. – 1996. – № 5. – С. 5-15.
 48. Паніна Н. Структура чинників політичного успіху як показник політичної спрямованості розвитку електоральної системи // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. – №4. – С. 39-62
 49. Політичні партії як суб'єкт формування політико-управлінської еліти в умовах політичної модернізації : Навч. посіб. / [ред. кол. : Е.А. Афонін (голова), Ю.С. Ганжуров, В.В. Лісничий, О.В. Радченко]. — К. : Парламентське вид-во, 2008. — 416 с
 50. Поліщук І. О. Еволюція культури політичних виборів в Україні: Монографія.— Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. — 352 с.
 51. Полохало В. “Середній” українець – соціальна основа негромадянського суспільства // Політична думка. – 1999. – № 4. – С. 30-32
 52. Потульницький В. Історія української політології. – К., 1992. – 232 с.
 53. Резнік О. Політична самоідентифікація особистості за умов становлення громадянського суспільства. – К., 2003. – 101 с.
 54. Ротар Н. Ю. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду : [моногр.] / Н. Ю. Ротар. — Чернівці : Рута, 2007. — 472 с.
 55. Рудницька Т. Етнос: нація: спроба понятійно-термінологічного розмежування // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1998. – № 3. – С. 17-30
 56. Сартори Дж. Вертикальная демократия // Полис. – 1993. – № 2. – С. 80-89.
 57. Скакун О.Ф. М.П. Драгоманов как политический мыслитель. – Харьков, «Основа», 1993. – 144 с.
 58. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства : моногр.

- / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — К., 2013. — 220 с.
59. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / Под общ.ред. В.С.Бакирова, Н.И.Сазонова. – Харьков, 2005. – 434 с.
 60. Степаненко В. Соціологічна концепція громадянського суспільства в пострадянському контексті // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2000. – № 3. – С. 5-20.
 61. Степаненко В. Общественная трансформация в социокультурной модели интерпретации // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2003. – №43. – С. 89-110.
 62. Тодоров І. Я. Україна на шляху до європейської та євроатлантичної спільноти : [моногр.]. — Донецьк : ДонНУ, 2006. — 268 с.
 63. Третяк О. А. Публічна сфера політики демократичного суспільства: теоретико-концептуальні засади і напрямки структурної еволюції : [моногр.]. — Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2012. — 376 с.
 64. Феномен нації: основи життєдіяльності / За ред. Б.Попова. – К., 1998. – 262 с.
 65. Фисун А.А. Демократия, неопатримониализм и глобальные трансформации – Харьков, 2006. – 352 с.
 66. Фромм Э. Некрофилы и Адольф Гитлер // Вопросы философии. – 1991. – № 9. – С. 69-160.
 67. Хайек Ф. Дорога к рабству // Вопросы философии. – 1990. – № 11. – С. 123-165.
 68. Херманн М. Дж. Стили лидерства в формировании внешней политики // Полис. – 1991. – № 1. С. 91-98.
 69. Щедрова Г.П. Громадянське суспільство та політична культура: теоретичний і прикладний аспекти : Монографія. – Луганськ : Вид-во «Елтон-2», 2009. — 308 с.
 70. Щедрова Г.П., Щедров С.П. Формування політичної конкуренції еліт в сучасній Україні : монографія. – Луганськ : Елтон-2, 2013. – 303 с.

Питання до фахового вступного випробування з «Політології»

1. Нація як суб'єкт політики.
2. Взаємодія політики й економіки: загальний контекст й особливості за умов демократичного й авторитарного правління.
3. Взаємодія політики та суспільної моралі: загальний контекст і специфіка за умов сучасного українського державотворення.
4. Публічна політика: поняття, основний зміст політики «policy» та політики «politics».
5. Публічна соціальна політика: основний зміст і суперечливий характер у сучасному українському державотворенні.
6. Політичне поле: концепції, зміст, закони функціонування.
7. Політичний інститут: визначення, види, функції.
8. Політична система: визначення, зміст, типологія.
9. Провідні наукові підходи до осмислення сутності політичних систем сучасності.
10. Порівняльна характеристика політичних систем США та Франції.
11. Порівняльна характеристика політичних систем Німеччини та Великобританії.
12. Плюралізм як принцип ефективного функціонування політичної системи (сутність, риси, умови реалізації).
13. Бюрократія та її сутність. Основні концепції бюрократії.
14. Особливості формування та функціонування бюрократичного апарату за умов української реальності.
15. Політичний процес: основні концептуальні підходи.
16. Політичний процес: визначення, структура, параметри та види.
17. Суспільно-політичні організації та рухи: визначення, причини виникнення, види та форми.
18. Суспільно-політичні організації та рухи в Україні: соціальна база, політико-правовий стан, ідейна орієнтація, політична ефективність.

19. ЗМІ як політичний інститут: визначення, структура, функції.
20. Природа та сутність глобалізації (основні концепції).
21. Наслідки глобалізації в політичній сфері (проблеми суверенітету національної держави та демократії).
22. Структура влади, її рівні та ресурси.
23. Політична влада: природа панування й підкорення, визначення, основні концепції.
24. Легітимність політичної влади. Типи легітимності влади за М. Вебером. Передумови легітимації влади сучасної України.
25. Політичний режим: визначення, типологія. Проблема трансформації політичних режимів на зламі тисячоліть.
26. Трансформації посткомуністичних суспільств в сучасні демократичні суспільства: зміст, проблеми.
27. Судова гілка влади в Україні: необхідність і шляхи реформування.
28. Місцеве самоврядування: визначення, завдання та принципи здійснення. Європейська хартія про місцеве самоврядування.
29. Місцеве самоврядування в Україні: історична ретроспектива та сучасні проблеми міської політики.
30. Проблеми регіоналізму в політико-правовому вимірі.
31. Ліберально-демократична та комунітаристська концепції держави: сутність, роль, історична доля.
32. Права та свободи людини: зміст концепції природного права та проблема прав та свобод у контексті глобалізації (космополітичне право).
33. Історія українського державотворення (Київська Русь, Козацька республіка, УНР, ЗУНР, УРСР, сучасна держава).
34. Українська національна ідея: ідея, зміст, еволюція, сучасний контекст.
35. Національна ідея та націоналізм як чинники української державотворчої політики.
36. Правова держава: принципи, проблеми формування в Україні.
37. Права та свободи людини в незалежній Україні: основні здобутки й

проблеми.

38. Громадянське суспільство: поняття, місце у формуванні та функціонуванні політичної системи.
39. Актуальні проблеми становлення громадянського суспільства за умов сучасної української політичної практики.
40. Соціальна стратифікація та її вплив на політику.
41. Середній клас: сутність і роль у політиці. Проблеми формування середнього класу в незалежній Україні.
42. Порівняльний аналіз середнього класу як політичної домінанти в Україні та країнах Заходу.
43. Політичні партії як політичні інститути. Типологізація партійних систем.
44. Проблеми позиціонування партій у політичному полі України.
45. Феномен лідерства в політиці в індивідуально-психологічному, соціально-психологічному і соціально-політичному аспектах (Н. Макіавеллі, Т. Карлейль, Е. Емерсон, Ф. Ніцше).
46. Культ особистості як крайня максимально завищена оцінка ролі політичного лідера в історії.
47. Політичний елітизм: сутність і генеза цього поняття (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс, М. Вебер).
48. Політична еліта в структурі радянської влади. Партократична теорія еліти.
49. Шляхи формування й особливості функціонування політичних еліт у сучасному українському державотворенні.
50. Групи за інтересами: поняття, еволюція та роль у артикуляції інтересів громадян до політичної системи.
51. Політична участь: суть, визначення, основні форми.
52. Вибори як головний засіб участі громадян у політиці.
53. Моделі проведення виборів, виборча інженерія.
54. Сучасні політичні технології: суть і особливості їхньої реалізації.
55. Політичний конфлікт: визначення, природа, форми прояву, типологізація.
56. Політичні конфлікти в сучасній Україні: причини виникнення та стратегії

врегулювання.

57. Політичний менеджмент: визначення, основні види, функції. Особливості організації та здійснення за умов української реальності.

58. Політичний маркетинг: визначення, основні ознаки, види, функції. Особливості організації та здійснення за умов української реальності.

59. Політичне рішення: суть і специфіка. Проблема оптимізації політичного рішення.

60. Моделі прийняття політичного рішення: зміст, види, основні напрямки вдосконалення.

**Критерії оцінювання
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

Бали	Кількість правильних відповідей	Характеристика відповіді
190 – 200 балів	Від 95% до 100% правильних відповідей	Вступник демонструє всебічні, систематизовані та глибокі знання з предмета; уміє застосовувати їх на практиці; спроможний доводити правильність своєї відповіді переконливою аргументацією. Відповідь вступника повна, логічна, послідовна, не містить помилок або має незначні огріхи.
172 – 189 балів	Від 81% до 94% правильних відповідей	Вступник демонструє всебічні, глибокі знання, уміє застосовувати їх на практиці. Вільно висловлює власні думки, аргументовано відповідає на поставлені запитання. Відповідь вступника повна, логічна, послідовна. Вступник може припускатися незначних огріхів.
154 – 171 балів	Від 67% до 80% правильних відповідей	Вступник демонструє глибокі знання з предмета, вправно застосовує їх на практиці; уміє доводити правильність своєї відповіді. Відповідь вступника повна, логічна, але містить деякі неточності.

136 – 153 балів	Від 53% до 66% правильних відповідей	Вступник виявляє загалом добрі знання з предмета, досить успішно виконує передбачені програмою завдання; оперує основними поняттями, уміє робити висновки. Відповідь вступника повна, але недостатньо чітка, містить незначні помилки.
118 – 135 балів	Від 39% до 52% правильних відповідей	Вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але пояснення не лаконічні, не повні. Під час відповіді вступник припускається помилок.
100 – 117 балів	Від 25% до 38% правильних відповідей	Вступник має прогалини в знаннях програмового матеріалу з дисципліни. Відповідь не повна, потребує уточнень і додаткових запитань; вступник не вміє самостійно зробити висновків, припускається значних помилок під час відповіді.
Менше 100 балів Не склав	Від 0% до 24% правильних відповідей	Вступник володіє теорією на фрагментарному рівні, під час виконання завдань припускається принципівих помилок. Вступник не здатний орієнтуватися в програмовому матеріалі.